

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

תוכן עניינים

1. פירשו קודם הצות והחזירן אחר הצות לא נהנין ולא מועלין.....1
2. אפילו הן על השלחן ימים רבים אין בכך כלום.....2
3. איברים שלנו בעזרה מקטר והולך כל הלילה לן בראשו של מזבח מקטר והולך לעולם ירדו ... לא יעלו ש"מ לא קיבלה מיניה ש"מ.....3
4. כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולין א"ל תניתוה בשם שהמזבח והכבש מקדשין את הראוי להן כך כלים מקדשין ... לכתחילה ליקרב.....4
5. שקיבלו פסולין וזרקו את דמו.....5
6. עולת העוף דפסלה במחשבה היכי משכחת לה הא קלמה מזבח ... משכחת לה כגון דאמר הריני מולקה על מנת להורידה למחר ולהעלותה ולהקטירה.....6
7. תיפשוט דאזיר מזבח כמזבח דמי.....6

דף פז.

א. פירשו קודם הצות והחזירן אחר הצות לא נהנין ולא מועלין

כבר התבאר במסכת יומא דף כ. ולעיל דף פג: ודף פו: שאיברי העולה¹ הכשרים שנתחדך הבשר ויבש עליהן כעין ופקעו, קודם הצות יחזיר, אחר הצות לא יחזיר. אבל אם ירצה רשאי להחזיר, אולם אם נעשה אפר אסור להחזיר על המזבח שאין זה דרך כבוד².

¹ רמב"ם שם הלכה ג

² ערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן עד סעיף יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

איברי³ העולה שפקעו מעל המזבח קודם הצות הלילה מועלין בהן, לאחר הצות אין מועלין בהן, אף על פי שפקעו קודם הצות כיון שהגיע הצות הלילה, נעשו כל האיברים כמי שנתאכלו ונעשו אפר.

גחלת שפקעה⁴ מעל המזבח בין לפני הצות בין לאחר הצות לא נהנין ולא מועלין, אבל גחלת של קדשי בדרף הבית מועלין בה, והשלהבת לא נהנין ולא מועלין.

ב. אפילו הן על השלחן ימים רבים אין בכך כלום

מצות עשה⁵ לסדר לחם הפנים בכל יום שבת על השולחן לפני ה' בהיכל שנאמר (ויקרא כד פסוק ח) בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרֹכְנוּ לִפְנֵי ה' תְּמִיד וְגו'.

ודבר ברור בתורה שהוא שתיים עשרה חלות כל חלה שני עשרונים, ועורכין אותו שני סדרים, שש חלות בכל סדר, ונותנין בצד כל מערכה כלי שיש בו קומץ לבונה שנאמר (שם פסוק ז) וְנָתַתָּה עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זָכָה, וכלי זה הוא הנקרא בוך, נמצאו שני קומצי לבונה בשני הבזיכין,

כבר התבאר במסכת יומא דף כט. שאם סידר את הלחם ואת הבזיכין בשבת כמצותן והקטיר את הבזיכין לאחר השבת בין לאחר שבת זו בין לאחר שבת אחרת הבאה נפסל הלחם

סידר הלחם בשבת כמצותו ולא הניח עמו בזיכי לבונה עד למחר ולשבת הבאה הקטיר הבזיכין נפסל הלחם ואינו קדוש, וכן אם סידר הלחם והבזיכין באחד בשבת והקטיר הבזיכין לאחר שבת הבאה הלחם אינו קדוש ונפסל, אבל אם הקטיר הבזיכין בשבת [לא] נפסל הלחם.

³ רמב"ם הלכות מעילה פרק ב הלכה יב על פי הנהגת מעשה רקח והר המוריה שם, ולעצמות דין אחר שאפי' פקעו קודם הצות אין מחזירין ואין מועלין.

⁴ שם הלכה ג

⁵ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק א הלכה א - ג, יב - יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כיצד יעשה⁶ בלחם ובזיכין שסדרן לאחר השבת, יניחם שם על השולחן עד שיעבור עליהן יום השבת והן מסודרין, ואז מתקדשין הם למפרע, ואחר כך יקטיר הבזיכין לשבת הבאה אחר השבת שעברה עליהן והן מסודרין, וי"א⁷ שכיון שסודרו שלא בזמנם הרי הם כמי שסידרו קוף, ואין השולחן מקדשו, ולפיכך אין תקנה אלא שביום השבת בשחרית יכנס כהן להיכל ויסלקם ויחזור ויסדרם.

וי"א⁸ שגם אם נשאר הלחם עם הבזיכין על השולחן כמה שבתות אין בכך בלום. ויש פוסלים⁹.

ג. איברים שלנו בעזרה מקטר והולך כל הלילה לן בראשו של מזבח מקטר והולך לעולם ירדו ... לא יעלו ש"מ לא קיבלה מיניה ש"מ

איברים וחלבים¹⁰ וקמצים שלנו בראשו של מזבח או בכבש או בסוכב¹¹, כאילו לנו בעזרה ואם ירדו לא יעלו¹², אבל אם לא ירדו מקטירין אותן לעולם. וי"א¹³ שבסוכב אם לא ירדו מורדין.

⁶ רמב"ם שם

⁷ דעת רש"י מנחות דף ק. כמבואר בלקוטי הלכות זבח תודה למנחות דף ק (מוז: בדפו"י) ד"ה דסידרו

⁸ רמב"ם שם

⁹ דעת רש"י ותוס' במנחות ק. כמבואר בלקוטי הלכות זבח תודה שם ד"ה יניחנו

¹⁰ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה יא

¹¹ ה"ה אם לנו בכבש וכן בסוכב אין לינה פוסלת תוס' פ"ד דיומא דף מ"ה ד"ה סודרין ודו"ק. ודין הכבש אפשר שרמזו רבינו לקמן בדין ח"י ודוק. מל"מ שם. דכיון שהם למעלה מחצי המזבח הרי הם כראשו של מזבח ע"כ והכי משמע בפ' המזבח מקדש דף פ"ז: צעשה רקח שם.

¹² ופסק כרבא דבתרא הוא. כס"מ, וכרבא משום דלא קיבל מן רבה. הר המוריה

¹³ ועיין בתוספתא דזבחים פ"ט וז"ל איברים שלנו בעזרה מעלין אותן כל הלילה שעל גבי הכבש שבראשו של מזבח מעלין אותן לעולם עכ"ל והא דרבינו לא מייתי דין זה י"ל כיון שכבש בכלל מזבח בזה וכבר כתב דין זה במזבח בסעיף י"א וכמשי"כ המל"מ, ובסוכב י"ל דרבינו לא ס"ל כן דהוא גורם לעיל סי' ג"ה סעיף י"ג סודרין אותן בכבש כנגד הסוכב וא"כ אין הדין בתוס' בזה ועיי"ש מש"כ בזה. הר המורי שם הלכה יח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ד. כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולין א"ל תניתוה כשם שהמזבח והכבש מקדשין את הראוי להזן כך כלים מקדשין ... לכתחילה ליקרב

כבר התבאר לעיל דף פו: שכשם שהמזבח¹⁴ מקדש את הראוי לו, כך הכבש¹⁵ ושאר כלי השרת מקדשין את הראוי להם¹⁶, שהרי נאמר בכלים (שמות ל כט) **כָּל הַנִּנְעָה בָּהֶם יִקְדָּשׁ**, משיגיע לכבש דבר הראוי לו לא ירד ואף על פי שנפסל, וכן כשיגיע לכלי שרת כל דבר הראוי לו מתקדש ולא יפדה לעולם, ואף על פי שנפסל.

¹⁴ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה יח
¹⁵ ועיין בתוספתא דזבחים פ"ט וז"ל איברים שלנו בעזרה מעלין אותן כל הלילה שעל גבי הכבש שבראשו של מזבח מעלין אותן לעולם עכ"ל והא דרבינו לא מייתי דין זה י"ל כיון שכבש בכלל מזבח בזה וכבר כתב דין זה במזבח בסעיף י"א וכמש"כ המל"מ, ובסובב י"ל דרבינו לא ס"ל כן דהוא גורם לעיל סי' ג"ה סעיף י"ג סודרין אותן בכבש כנגד הסובב וא"כ אין הדין כתוס' בזה ועיי"ש מש"כ בזה
¹⁶ ג"ב אבל שאינו ראוי להם לא מקדשי כלי שרת, והא דמזבח פנימי מקדש קומין מנחה (זבחים כ"ז ע"ב), משום דהוי כלי שרת, פירושו משום דראוי לכלי שרת, שהקומין מתקדש בכלי שרת, לכן גם מזבח פנימי מקדשו, וכן כתב רש"י פסחים (דף ל"ד ע"ב ד"ה טמאות) דאין כ"ש מקדשין רק הראוי להם כמזבח יעו"ש: וצ"ב הך שמועה דזבחים דף (כ"ח) [כ"ז ע"ב] קמורת זרה, ואכמ"ל. או"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

וכלי שרת¹⁷ מקדשין דם הפסול כגון שקיבלו זר או טמא ליקרב¹⁸ וצריך להעלותו על גבי המזבח, על אף שאינו נחשב בקרבן¹⁹. וי"א²⁰ שאין כלי שרת מקדש הדם הפסול ליקרב.

אולם כל דבר שיש לו שיעור ונתן בכלי שרת יותר מכשיעור לא נתקדש כלל²¹.

דף פז:

ה. שקיבלו פסולין וזרקו את דמו

כבר התבאר לעיל דף כז. ודף פד. שקדשים²², שקבלו הטמאים וזרקו את דמו הואיל וראויין בעבודת קרבן הבא בטומאה²³, ושנתן דמו חוץ למקומו, אף על פי שכל אלו פסולים, אם עלו לראש המזבח לא ירדו.

¹⁷ רמב"ם שם הלכה יט

¹⁸ וקשה על זה דבהדיא פסק רבינו ז"ל דלא כר' יוסי בפרק שלאחר זה שכתב שם הדם והבשר ישרף וכו' נודע לו אחר שנזרק הדם הבשר יאכל וכו' משמע דדוקא אם נודע לו אחר שנזרק הדם אבל קודם זריקת הדם לא ותו קשיא דבפרק קמא דמנחות (דף ז') אמר והא בעא מיניה ר"ל מר"י כלי שרת מהו שיקדשו פסולים לכתחילה ליקרב ואמר ליה אין מקדשין ותיצו ליקרב אבל מקדשין ליפסל משמע בהדיא דאין מקדשין ליקרב ואיך כתב רבינו ז"ל דמקדשים ליקרב. ואולי י"ל דרבינו ז"ל ראה בפרק המזבח דאמרו שם בעא מיניה ר"ל מר' יוחנן מהו שיקדשו כלי שרת את הפסולים א"ל תניתוה כשם שהמזבח והכבש מקדשין את הראוי להם כך כלים מקדשין א"ל לכתחילה ליקרב קא מבעיא לי הא נמי תנינא שקבלו פסולים וזרקו את דמו מאי לאו וכו' ומפרש רבינו ז"ל שם כפירוש רש"י ז"ל דפשיט דלכתחילה מקדש ליקרב והוקשה לו מה שהקשו התוס' ז"ל לרש"י ז"ל מההיא דפ"ק דמנחות דמשמע שם דפשיט רבי יוחנן דאין מקדשים ליקרב ולתריץ זה מפרש רבינו ז"ל דתרי מילי פשיט רבי יוחנן חדא הא דפ"ק דמנחות דכל הפסולים אינו מקדש הכלי שרת אלא ליפסל ולא ליקרב ואידך ההיא דפ' המזבח מקדש דפשיט דהיינו גבי דם דוקא הוא דמקדש אפילו ליקרב ממתניתין דזרקו את דמו פשיט דהיינו קיבלו פסולים הדם ודוקא גבי דם אמרינן הכי וכדכתב הרב בעל כ"מ ז"ל למטה שהוא מחלק בין דם לשאר דברים ומעמא בדכתיבנא. לח"מ שם ובעין זה במעשה רקח ועיי"ש בהר המוריה

¹⁹ תורת הקדשים דף מט: אות א

²⁰ דעת תוס' עיין זבח תודה שם

²¹ דע דהא דקיי"ל דכלי שרת מקדשין כל דבר הראוי להם מ"מ כל דבר שיש לו שיעור ונתן בכלי שרת יותר מכשיעור לא נתקדש כלל, זה מתבאר בסוגיא דס"פ לולב וערבה (דף מ"ט) דפריך בגמ' ואמאי נייתי במקודשת ואמר זעירי אין שיעור למים כו' משמע דאם היה שיעור למים אינם ראויים לכלי ואין הכלי מקדשין וכמו שפירש"י שם וחוקיה ורבי ינאי כולם מודים בדין זה כמבואר שם. מל"מ שם.

²² רמב"ם שם הלכה ז

²³ מדכתב רבינו הטמאים ונתן טעם משום דכשר בקרבן ציבור מכלל דשאר הפסולין שקבלו אם עלה ירד מיהו ממה שכתב בהט"ו נראה דהוא הדין זר אם עלה לא ירד ואפשר דדוקא זר משום דכשר בבמה, ומה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ו. עולת העוף דפסלה במחשבה היכי משכחת לה הא קלטה מזבח... משכחת לה כגון דאמר הריני מולקה על מנת להורידה למחר ולהעלותה ולהקטירה

עולת העוף²⁴ שמליקתה בראש המזבח אם הישב במליקתה להקטירה למחר אינו פיגול על ידי זה אולם אם אמר הריני מולקה על מנת להורידה למחר ולהעלותה ולהקטירה הרי זה פיגול.

ז. תיפשוט דאזיר מזבח כמזבח דמי

אזיר מזבח כמזבח²⁵, ובכל שנאמר במזבח אם עלו לא ירדו הרי דין זה גם באזיר מזבח²⁶.

במה דברים אמורים²⁷ כשעלה על גבי המזבח או על גבי הכבש ואחז בידו באזירו אברים פסולים שהרי זה כמונח על גבי מזבח ולא ירדו.

שהקשה בתוס' א"כ יוצא נמי, י"ל משום דיוצא לא שייך אלא בבשר דנאכל בכל עיר אבל יוצא דדם לא שייך בבמה וצ"ע. ולפ"ז אפשר דבשאר פסולין אם עלה ירד וצ"ע. ישועות מלכו

²⁴ תורת הקדשים שם מט: אות ד

²⁵ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה יב

²⁶ דבעומד האדם בראש המזבח ואחז האבר בידו פשיטא דאזיר מזבח כמזבח דמי כי מיבעיא ליה [דעומד בקרקע העזרה] ונקיט ליה בקניא כנגד המזבח מאי תיקו. ויש לתמוה על רבינו שסתם דבריו ולא חילק והר"י קורקוס ז"ל דחק עצמו להוכיח שנפשטה הבעיא ממקומות אחרים ולי אין צורך לכך אלא מאחר דלא איפשיטא בעיא מספיקא לא תרד. כס"מ שם ויש לעיין בזה דילמא אזלינן להומרא ואמרינן דלא יקריבם (ועיין לקמן הלכה י"ז יעו"ש ותראה שהעיקר כדברי מרן) ועיין בתוס' שם כ"ה ב' בד"ה זאת אומרת וכו' וע"ע שם כ"ו א' דאזיר עזרה כעזרה דמי וע"ע שבועות י"ז א' תוס' ד"ה תלה עצמו וכו' ועיין מל"מ לקמן פי"א מהל' שגגות הי"ד יעו"ש ותראה שיש ראיות לדברי רבינו. הר המוריה שם

²⁷ תורת הקדשים שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אבל אם עמד על גבי ריצפת העזרה ותלה אותן בקנה על גבי אורו של מזבח ספק בגמ' אם נחשב כמונה אם לאו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

